

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SSÄ12 Svenska som andraspråk I - inriktning gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

1SSÄ12 Swedish as a second language I – for upper secondary school teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2020-01-14

Senast reviderad 2022-03-10 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av mål, innehåll, provmoment, examinationsformer och undervisningsformer.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2022

Förkunskaper

Grundläggande behörighet + Engelska 6 och Samhällskunskap 1b alt. Samhällskunskap 1a1 + 1a2.

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Övergripande mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- redogöra för aktuell svensk migrationspolitik samt aspekter på kulturmöten,
- beskriva språkutveckling ur ett andraspråksperspektiv med olika teoretiska utgångspunkter,
- utföra språkliga analyser av andraspråksinlärares språkutveckling,
- anlägga metodiska perspektiv på hur undervisningen i svenska som andraspråk kan utformas.

Delkurs 1. *Migration och kulturmöte, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för orsaker till och effekter av migration och specifikt om invandringen till Sverige, främst efter andra världskriget,
- redogöra för den svenska invandrings- och invandrar-/integrationspolitikens förändringar ur ett historiskt och samtida perspektiv,
- redogöra för hur kultur och religion påverkar individens etiska perspektiv och syn på omvärlden,
- anlägga didaktiska perspektiv på ett interkulturellt förhållningssätt i bemötandet av flerspråkiga elever i svensk skola.

Delkurs 2. *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för grundläggande begrepp inom andraspråksforskningen,
- beskriva flerspråkiga elevers förutsättningar för språkutveckling,
- jämföra och problematisera olika teorier om första- och andraspråksutveckling i tal och skrift,
- tillämpa språkutvecklingsteorier på utformningen av analoga och/eller digitala undervisningsmoment i svenska som andraspråk i relation till styrdokumentet.

Delkurs 3. *Grammatik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för grunddragen i den systemisk-funktionella grammatiken,
- diskutera hur betydelse och form realiseras i ett andraspråk,
- problematisera språkliga val i relation till genre och text,
- analysera grammatiska strukturer i olika typer av texter,
- identifiera inlärares utvecklingsstadier i ett andraspråk utifrån processbarhetsteorin,
- tillämpa ett funktionellt perspektiv på andraspråksundervisning.

Delkurs 4. *Fonetik och fonologi ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för fonetikens och fonologins grunder,
- redogöra för svenskans ljudstruktur och prosodi i ett kontrastivt perspektiv,
- analysera och beskriva andraspråkinlärares uttal,

- planera uttalsundervisning utifrån grundläggande didaktiska principer.

Innehåll

Professionsbas och professionell progression

Kursen lägger grunden till ett vetenskapligt förhållningssätt och utgör en introduktion till lärarprofessionen i ämnet. Didaktisk teori som behandlas under kursen kopplas ihop med skolans verksamhet genom fältstudiedagar. På motsvarande sätt illustrerar problemställningar uppkomna genom fältstudiedagarna centrala moment i den didaktiska teori som behandlas. Kursen behandlar centrala kunskapsområden inom ämnet svenska som andraspråk: migration, andraspråksinlärning, grammatik och fonetik.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Studenten utvecklar och stärker kontinuerligt genom sina studier sin vetenskapliga kompetens genom att tillgodogöra sig aktuell forskning, diskutera den med andra och förhålla sig kritisk i den processen. För att stärka kopplingen till utbildningens praktik genomförs fältstudier.

Delkurs 1. *Migration och kulturmöte*, 7,5 hp

I delkursen läggs stor vikt vid kunskap om och förståelse för människors olika livsvillkor. Vidare behandlas olika kulturmönster och deras betydelse för kommunikationen i ett mångkulturellt samhälle samt relationen mellan etnisk och religiös grupptillhörighet för individers identitetsutveckling. Inom denna del behandlas också etik och livssyn som centrala begrepp. Svensk invandringspolitik och integrationspolitik samt orsaker till migration och dess politiska, juridiska, ekonomiska och sociala effekter studeras dels ur ett historiskt, dels ur ett samtida perspektiv. I kursen läggs stor vikt vid att belysa bemötandet av flerspråkiga elever i svensk skola. I kursen läses ett antal skönlitterära verk som speglar migration och flyktingskap.

Delkurs 2. *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning*, 7,5 hp

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla grundläggande kunskaper om språk, språkutveckling och undervisning av flerspråkiga elever. I kursen behandlas olika teoretiska perspektiv på flerspråkighet och språkutveckling. Kursen introducerar grundläggande sociolingvistik. Delkursen ger också en introduktion till andraspråksundervisningens didaktik genom att olika undervisningsformer och arbetssätt med fokus på flerspråkiga elever belyses med utgångspunkt i gällande styrdokument.

Delkurs 3. *Grammatik ur ett andraspråksperspektiv*, 7,5 hp

Kursen ger grundläggande kunskaper i hur svenska språket kan beskrivas med hjälp av systemisk-funktionell grammatik. En central del av kursen ägnas åt hur betydelse skapas genom språket och vad det betyder för att kunna göra sig förstådd på ett andraspråk. Därtill diskuteras i kursen hur språkliga val relaterar till olika genrer och hur funktionell grammatikundervisning kan utföras i praktiken. I kursen ingår att diskutera de utvecklingsstadier som föreslås i processbarhetsteorin.

Delkurs 4. Fonetik och fonologi ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla grundläggande teoretiska och praktiska kunskaper i allmän fonetik samt i andraspråksfonologi. Huvudvikten läggs vid de svenska språkljudens produktion och beskrivning. Svenskans fonologi och prosodi jämförs med andra språk i syfte att lyfta fram likheter och skillnader mellan olika språk. Speciella svårigheter i svenskans uttal lyfts fram och diskuteras i ett didaktiskt perspektiv.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarieövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Delkurs 1 *Migration och kulturmöte*. Kursen tenteras genom salstentamen i följande tre moment: Migration ur ett historiskt och samhällsperspektiv (2 hp), Religion, livssyn och etiska perspektiv (2 hp) och Kulturmöten (3,5 hp).

Delkurs 2 *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) och genom salstentamen (6,0 hp).

Delkurs 3 *Grammatik ur ett andraspråksperspektiv* examineras Inlämningsuppgifter (1,5 hp), Transitivetsanalys (2,0 hp, hemtentamen), Grammatisk teori (2,0 hp, hemtentamen) och Tillämpad grammatik (2,0 hp, hemtentamen).

Delkurs 4 *Fonetik och fonologi ur ett andraspråksperspektiv* examineras genom inlämningsuppgifter (3,0 hp) och genom hemtentamen (4,5 hp).

Provmoment omfattande minst 16 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser

Skolverket. Senaste upplagan. *Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan*. s.

239–257. 18 s.

Skolverket. 2012. *Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*. s. 182–202. 20 s. ISBN 978-91-38-32594-0

Svenska skrivregler utgivna av Språkrådet. 2017. 4:e uppl. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 978-91-47-11149-7

Delkurs 1. Migration och kulturmöte, 7,5 hp

Del 1. Kulturmöten

Vetenskaplig litteratur

Elmeroth, Elisabeth & Häge, Johan. 2016. *Flyktens barn – medkänsla, migration och mänskliga rättigheter*. 2 uppl. Studentlitteratur. 120 s. ISBN 978-91-44-11418-7

Kästen-Ebeling Gilda. & Otterup, Tore. (red.). 2018. *En god fortsättning. Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 120 s. ISBN 978-91-44-11390-6 (valda kapitel)

Phillips, Tove. 2020. *Etnicitet och kulturmöten*. 2 uppl. Gleerups. 215 s. ISBN 978-91-51-10200-9

Skönlitteratur

Bakhtiari, Marjaneh. 2006. *Kalla det vad fan du vill*. Ordfront. 298 s. ISBN 978-91-74-41968-9

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Invandrarna*. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Nybyggarna*. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Sista brevet till Sverige*. Bonnier.

Moberg, Vilhelm. Valfri utgåva. *Utvandrarna*. Bonnier.

Tamas, Gellert. Valfri utgåva. *Lasermannen – en berättelse om Sverige*. Ca 300 s.

Del 2. Religioner - etik och livssyn

Kompendiet Religioner och etiska perspektiv om 130 sidor tillhandahålles av institutionen. Av dessa sidor är 90 valda ur nedanstående litteratur:

Berglund, Jenny & Gunner, Gunilla (red). 2011. *Barn i religionernas värld*. Liber. ISBN 978-91-47-09970-2.

Byström-Janarv, Görel. Olsson, Torvald & Stenberg, Leif. 2005. *Världsreligionerna i vardagen. Globalt och i Sverige*. Bilda förlag. ISBN 978-91-574-7745-0.

Franck, Olof & Stenmark, Mikael (red). 2016. *Att undervisa om människosyner och gudsuppfattningar*. Liber. ISBN 978-91-47-11185-5.

Groth, Bente. 2002. *Judendomen. Kultur, historia, tradition*. Natur & Kultur ISBN 978-91-27-07389-0.

Hedin, Christer. 2017. *Kristendom. Lära, fromhetsliv och historia*. Dialogos förlag. ISBN 978-91-7504-233-6.

Hellman, Eva. 1998. *Hinduiska gudinnor och kvinnor – en introduktion*. Nya Doxa. ISBN 978-91-578-0045-6.

Jacobsen Knut A. 2004. *Hinduismen. Historia, tradition, mångfald*. Natur & Kultur. ISBN 978-91-27-09772-2.

Otterbeck, Jonas. 2000. *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-00945-3

Rasmussen, Tarald & Thomassen, Einar. 2007. *Kristendomen. En historisk introduktion*. Artos. ISBN 978-91-7580-336-4.

Statens Medicinsketiska råd. 2018. *Etik, En introduktion. Etiska vägmarken*.

Wikström, Owe. 2003. *Om heligheten. Religionspsykologiska perspektiv*. Natur & Kultur ISBN 978-91-27-03557-7.

Del 3. Migration ur ett historiskt och samhällsperspektiv

Blanck, Dag. 2014. A Mixture of People with Different Roots: Swedish Immigrants in the American Ethno-Racial Hierarchies. *Journal of American Ethnic History*. 33(3) s. 37-54. 17 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Hansson, Lars. 2017. Att producera disciplinerade amerikaner och skötsamma svenskar... Ford English School för invandrare jämförd med Svenska för Invandrare. *Emigranternas Hus skriftserie 1*. Göteborg. 22 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Hansson, Lars. 2010. Den glömda utvandringen i nytt ljus. I: *Samhällshistoria i fokus, vänbok till Lars Olsson*. Big bad Books, Malmö 2010. 7 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Hansson, Lars. 2008. Vägen till glasriket. I: S. Lundberg & E. Platser, (red). *Efterfrågad arbetskraft*. Växjö. 27 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Harrisson, Dick. 2016. Alla tiders migration. Immigrationens betydelse för Sveriges utveckling och välbefinnande. *Statens offentliga utredningar. Delegationen för migrationsstudier*. 51 s. ISBN: 978-91-88021-10-6 Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Åmark, Klas. 2013. Swedes and the refugees 1933-45. I: Byström, M. & Frohnert, P. (red.) *Reaching a State of Hope. Refugees, Immigrants and the Swedish Welfare System 1930-2000*. Nordic Academic Press. s. 39-53. 15 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 2. Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp

Axelsson, Monica. 2013. Flerspråkighet och lärande. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle* Lund: Studentlitteratur. s. 547-577. 31 s. ISBN 978-91-4407065-0

Bijvoet, Ellen & Fraurud, Kari. 2013. 'Rinkebysvenska' och andra konstruktioner av språklig variation i dagens flerspråkiga Sverige. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk - i forskning undervisning och samhälle* Lund: Studentlitteratur. s. 369-396. 28 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Cummins, Jim. 2017. *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Natur & Kultur. s. 11-181. 171 s. ISBN 978-91-27-81875-0

Economou, Catarina. 2013. Svenska och svenska som andraspråk i Gy11 – två jämbördiga ämnen?. *Forskning om undervisning och lärande*, 11. s. 44-60. 17 s.

Harstad, Fredrik & Hostetter, Jenny. 2016. *Boken om SFI. Erfarenheter, undervisning och organisation*. Gothia utbildning. 152 s. ISBN 978-91-88-09959-4

Henricsson, Ola & Lundgren, Michael. 2016. *Muntligt berättande i flerspråkiga klassrum*. Studentlitteratur. 134 s. ISBN 978-91-44-10069-2

Håkansson, Gisela. 2013. Utveckling och variation - en tillämpning av processbarhetsteori på svenskt inlära språk. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle*. s. 151-167. 18 s. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-07065-0

Jonsson, Rickard. 2013. Inget tjafs och inget bråk – om skötsam svenskhet och ordningsstörande förortsslang. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle* s. 397-414. 15 s. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-07065-0

Kästen-Ebeling Gilda. & Otterup, Tore. (red.). 2018. *En god fortsättning. Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 110 s. ISBN 978-91-4411390-6 (valda kapitel)

Lindberg, Inger. 2013. Samtal och interaktion i andraspråksforskning. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle* Lund: Studentlitteratur. s. 481-518. 28 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Milani, Tomasso. M. 2013. Språkideologiska debatter i Sverige. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle* Lund: Studentlitteratur. s. 343-367. 35 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Stroud, Christopher. 2013. Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle* Lund: Studentlitteratur. s. 313-342. 30 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Skolverket. 2012b. *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. 146 s. ISBN 978-91-87-11526-4

Sundgren, Eva. 2018. *Sociolingvistik*. Liber. s. 11-69, 258-303. ISBN 978-91-47-10609-7 105 s.

Referenslitteratur

Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan, & Andersson, Erik. 1999. *Svenska akademiens grammatik*. Svenska akademien. Tillgänglig online på <https://svenska.se/grammatik/>

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 3. Grammatik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1986. *Mål: svenska som främmande språk. Svensk grammatik: svensk grammatik på svenska*. Natur & Kultur. 171 s. ISBN 978-91-27-50149-3

Bergh Nestolg, Ewa & Danielsson, Kristina. 2020. Textskapande i grundskolan. Utveckla funktionella skrivpraktiker. Lund: Studentlitteratur. 197 s.

Derewianka, Beverly. 2011. A new grammar companion for teachers. Petaa. s.143-167. 25 s. ISBN 978-18-75-62290-0. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2015. *Låt språket bära. Genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren. 225-253. 29 s. ISBN 978-91-73-82875-8. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Karlsson, Anna-Malin. 2019. Texters ideationella grammatik. I: P. Holmberg, A-M Karlsson & A. Nord (red.) *Funktionell textanalys*. Norstedts. s. 21-38. 18 s. ISBN 978-91-44-13137-5. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Myhill, Debra, Watson, Annabel & Newman, Ruth. 2020. Thinking differently about grammar and metalinguistic understanding in writing. *Bellaterra Journal of Teaching & Learning Language & Literature*. 13(2). 19 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Referenslitteratur

Josefsson, Gunlög. 2010. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur. 150 s. ISBN 978-91-44-05204-5

Josefsson, Gunlög. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. 2. uppl. Studentlitteratur. 205 s. ISBN 978-91-44-05205-2

Lövestam, Sara. 2016. *Input Grammatikundervisning – för sfi och sva*. Natur och Kultur. 117 s. ISBN 978-91-27-44564-2

Rehmqvist, Gunilla & Svensson, Gudrun. 2019. *Lära om språk. Språkvetenskaplig introduktion – grundläggande termer och begrepp*. Gleerups. ISBN 978-91-40-67800-3

Av institutionen tillhandahålles material. Ca 200 s.

Delkurs 4. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2013. Fonologiska aspekter på andraspråksinlärning och svenska som andraspråk. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Studentlitteratur. 85-120. 37 s. 978-91-44-07065-0

Boyd, Sally & Bredänge, Gunlög. 2013. Attityder till brytning – exemplet med utländska lärare i svenska skolor. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Studentlitteratur. 437-458. 22 s. 978-91-44-07065-0

Bodén, Petra. 2007. "Rosengårdssvensk" fonetik och fonologi. I: L. Ekberg (red.). *Språket hos ungdomar i en flerspråkig miljö i Malmö. Småskrifter från Nordiska språk vid Lunds universitet*. Nr 27. 47 sidor. Tillhandahålles som pdf-fil.

Johansson, Victoria, Carling, Gerd & Holmer, Arthur m.fl. 2013. *Språket, människan och världen: människans språk 1-2*. 125-164. 40 s. Studentlitteratur. Kapitel 6. Tillhandahålles som pdf-fil.

Munro, Murray J. 2008. Foreign accent and speech intelligibility. I: E. Hansen Edwards & M. Zampini (red.) *Phonology and Second Language Acquisition*. 193-218. 25 s. John Benjamins Publishing Company.

Saito, Kazuya. 2012. Effects of Instruction of L2 Pronunciation Development: A Synthesis of 15 Quasi-Experimental Intervention Studies. *TESOL QUARTERLY*, 46(4). 842-854. 13 s. Tillhandahålles som pdf-fil.

Thorén, Bosse. 2014. Svensk fonetik för andraspråksundervisningen. Vulkan. 102 s. ISBN 978-91-63-76378-6

Zetterholm, Elisabeth & Tronnier, Mechtild. 2017. Perspektiv på svenskt uttal. Fonologi, brytning och didaktik. Studentlitteratur. 152 s. ISBN 978-91-44-07529-7

Didaktisk litteratur

Rosenqvist Håkan. 2007. Uttalsboken. Svenskt uttal i praktik och teori. Natur & Kultur. 96 s. ISBN 978-91-27-40645-2

Referenslitteratur

Bruce, Gösta. 2010. Vår fonetiska geografi. Studentlitteratur. Kapitel 2-5. ISBN 978-91-44-05053-9

Engstrand, Olle. 2007. Fonetik light. Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-04399-9

Garlén Claes. 1988. Svenskans fonologi. Studentlitteratur. Kapitel 4 och Appendix. ISBN 978-91-44-28151-3

Riad, Tomas. 2014. The phonology of Swedish. Oxford Linguistics. ISBN 978-01-99-54357-1

The World Atlas of Language Structures. Tillgänglig online på <http://wals.info/>

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 50 s.